สรุปข่าวด้านการเกษตรที่สำคัญของญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 23 – 29 ธันวาคม 2566

รายได้ด้านการเกษตรประจำปี 2565 ลดลงร้อยละ 7.3 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า (23 ธันวาคม 2566)

เมื่อวันที่ 22 ธันวาคมที่ผ่านมา กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (MAFF) เผยแพร่รายได้ด้านการเกษตรประจำปี 2565 โดยคิดเป็น 3,105,100 ล้านเยน ลดลง 242,800 ล้านเยน หรือลดลงร้อยละ 7.3 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เนื่องจากราคาวัสดุทางการเกษตรปรับตัวสูงขึ้น โดยรายได้ด้านการเกษตรลดลงต่ำสุดนับตั้งแต่ปี 2558 อย่างไรก็ตาม มูลค่าการผลิตภาคเกษตรคิดเป็น 9,001,500 ล้านเยน เพิ่มขึ้น 163,100 ล้านเยน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

รายได้ด้านการเกษตรคำนวณจากมูลค่าการผลิตภาคเกษตรหักออกด้วยต้นทุนค่าวัสดุ เช่น ค่าปุ๋ย ฯลฯ และบวกกับเงินสนับสนุนด้านการเกษตร โดยในปี 2565 มูลค่าการผลิตภาคเกษตรขยายตัวแต่ต้นทุนค่าวัสดุทางการเกษตร เช่น ค่าปุ๋ย ค่าอาหารสัตว์ ค่าสาธารณูปโภค ฯลฯ ปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้รายได้ด้านการเกษตรลดลง

มูลค่าการผลิตภาคเกษตรปรับตัวสูงกว่า 9 ล้านล้านเยนเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 2561 เนื่องจากราคาผัก ข้าว และสินค้าปศุสัตว์ปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้มูลค่าการผลิตภาคเกษตรในภาพรวมขยายตัว โดยเมื่อพิจารณารายสินค้าแล้วพบว่า มูลค่าการผลิตผักคิดเป็น 2,298,000 ล้านเยน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.9 เนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวนส่งผลกระทบต่อปริมาณการผลิต ราคาจึงปรับตัวสูงขึ้น มูลค่าการผลิตข้าวคิดเป็น 1,394,600 ล้านเยน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 เนื่องจากปริมาณในสต็อกภาคเอกชนลดลง ราคาซื้อขายข้าวสำหรับบริโภค (Table Rice) จึงปรับตัวสูงขึ้น มูลค่าการผลิตสุกรคิดเป็น 671,300 ล้านเยน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 ราคาเนื้อสัตว์นำเข้าที่ปรับตัวสูงขึ้นส่งผลให้ผู้บริโภคหันมาบริโภคเนื้อสุกรที่ผลิตในประเทศ ความต้องการขยายตัว ราคาจึงปรับตัวสูงขึ้น มูลค่าการผลิตไข่ไก่คิดเป็น 563,800 ล้านเยน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.1 เนื่องจากราคาอาหารสัตว์ปรับตัวสูงขึ้น ประกอบกับสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนกชนิดก่อโรครุนแรง (HPAI) ส่งผลให้ปริมาณการผลิตลดลง และมูลค่าการผลิตเนื้อไก่คิดเป็น 394,000 ล้านเยน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.3 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เนื่องจากตลาดต้องการสินค้าในประเทศทดแทนสินค้านำเข้า

นอกจากนี้ มูลค่าการผลิตมันฝรั่งคิดเป็น 219,900 ล้านเยน ลดลงร้อยละ 5.7 เนื่องจากปริมาณการผลิตฟื้นตัว ไม้ตัดดอกคิดเป็น 349,300 ล้านเยน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7 เนื่องจากความต้องการฟื้นตัวจากการระบาดของโรค COVID-19 ชาคิดเป็น 47,100 ล้านเยน ลดลงร้อยละ 4.8 ผลไม้คิดเป็น 923,200 ล้านเยน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.8 โคเนื้อคิดเป็น 825,700 ล้านเยน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.3 และน้ำนมดิบคิดเป็น 791,600 ล้านเยน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

แหล่งที่มา: หนังสือพิมพ์ Japan Agricultural News

ปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรในปี 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า (23 ธันวาคม 2566)

จากผลการสำรวจโดยกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (MAFF) เผยแพร่เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม ที่ผ่านมาพบว่า ในปี 2565 ญี่ปุ่นมีปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 เมื่อเทียบกับปี 2564 เนื่องจากปัญหาระบบการขนส่งที่สืบเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ในช่วงก่อนหน้าเริ่มคลี่คลาย ขณะที่ MAFF กำหนดเป้าหมายภายใต้ยุทธศาสตร์ระบบอาหารสีเขียวโดยลดปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรให้ได้ครึ่งหนึ่งภายในปี 2593 ทั้งนี้ ปริมาณการใช้ในปี 2565 ลดลงร้อยละ 4.7 เมื่อเทียบกับปี 2562 ซึ่งเป็นปีฐาน อัตราการลดลงหดตัวร้อยละ 4.3 เมื่อเทียบกับปี 2564 และยังคงห่างจากเป้าหมายที่ MAFF กำหนดไว้ ทั้งนี้ MAFF เผยแพร่ตัวเลขดังกล่าวในที่ประชุมศูนย์บัญชาการยุทธศาสตร์อาหารสีเขียวซึ่งจัดขึ้นในวันเดียวกัน โดย Mr. Tetsushi SAKAMOTO รัฐมนตรีว่าการ MAFF กล่าวในที่ประชุมฯ ว่าการยกระดับการดำเนินการเพื่อลดภาระต่อสิ่งแวดล้อมนับเป็นภารกิจสำคัญ

MAFF คำนวณปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรจากปริมาณการส่งจำหน่ายสารเคมีทางการเกษตรของบริษัทผู้ผลิต โดยยุทธศาสตร์ระบบอาหารสีเขียวที่จัดทำขึ้นเมื่อปี 2562 ได้กำหนดเป้าหมายลดปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรร้อยละ 10 ภายในปี 2573 และร้อยละ 50 ภายในปี 2593 โดยใช้ตัวเลขปี 2562 เป็นปีฐาน ทั้งนี้ ปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรในปี 2564 ลดลงร้อยละ 9 ต่ำกว่าเป้าหมายปี 2573 เพียงร้อยละ 1 เท่านั้น

เจ้าหน้าที่ MAFF วิเคราะห์สถานการณ์การใช้สารเคมีทางการเกษตรในปี 2565 ว่าเกษตรกรบางส่วนหันไปใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ ขณะที่ ปัญหาการขนส่งที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 เริ่มคลี่คลายจึงส่งผลให้ปริมาณการใช้ปรับตัวสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม MAFF ตั้งเป้าเดินหน้าส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ควบคู่ไปกับการพัฒนาพันธุ์พืชที่มีความต้านทางสูง

แหล่งที่มา: หนังสือพิมพ์ Japan Agricultural News

กระทรวงเกษตรฯ ญี่ปุ่นเรียกร้องให้ผู้เกี่ยวข้องยกระดับมาตรการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคปศุสัตว์ในช่วงเทศกาลปีใหม่ (25 ธันวาคม 2566)

กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (MAFF) มีหนังสือถึงทุกสำนักงานสุขอนามัยปศุสัตว์ของทุกจังหวัดให้ยกระดับมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคปศุสัตว์เนื่องจากช่วงเทศกาลปีใหม่และเทศกาลตรุษจีนซึ่งเป็นช่วงที่มีผู้คนเดินทางจำนวนมาก โดยระบุถึงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกชนิดก่อโรครุนแรง (HPAI) สืบเนื่องจากช่วงฤดูนกอพยพมายังประเทศญี่ปุ่นและสถานการณ์การระบาดของโรคอหิวาต์สุกรแอฟริกัน (ASF) และโรคปากเท้าเปื่อย (FMD) ในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งส่งผลให้ความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดในประเทศญี่ปุ่นอยู่ในเกณฑ์สูง

นอกจากนี้ MAFF ยังเรียกร้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงปศุสัตว์ยกระดับมาตรการป้องกันไวรัสเข้าสู่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ การหมั่นตรวจสอบสุขภาพของปศุสัตว์ที่เลี้ยงไว้ และการรีบแจ้งให้ทางการทราบหากตรวจพบความผิดปกติ ขณะเดียวกัน ได้ขอความร่วมมือให้ผู้เกี่ยวข้องแจ้งให้แรงงานชาวต่างชาติที่ทำงานอยู่ในฟาร์ม

หลีกเลี่ยงการเดินทางไปยังพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค ASF และ FMD และหลีกเลี่ยงการนำผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์จากต่างประเทศเข้าสู่ประเทศญี่ปุ่น

แหล่งที่มา: หนังสือพิมพ์ Japan Agricultural News

กระทรวงเกษตรฯ ญี่ปุ่น ประกาศ 10 ข่าวเทคโนโลยีการเกษตรเด่นแห่งปี (26 ธันวาคม 2566)

เมื่อวันที่ 25 ธันวาคมที่ผ่านมา กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (MAFF) ประกาศ 10 ข่าวสำคัญด้านเทคโนโลยีการเกษตรประจำปี 2566 โดยอันดับ 1 ได้แก่ “ระบบแสดงเวลาสะสมภาวะอุณหภูมิต่ำในไม้ผล” ขององค์การวิจัยด้านการเกษตรและอาหารแห่งประเทศญี่ปุ่น (NARO) ซึ่งสามารถระบุช่วงเวลาที่ต้นไม้ผลจะตื่นจะช่วงเวลาจำศีล (hibernate) ได้

สำหรับระบบแสดงเวลาสะสมภาวะอุณหภูมิต่ำในไม้ผล NARO ได้เปิดให้ลงทะเบียนใช้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งเกษตรกรสามารถเลือกพิกัดของสวนผลไม้โดยใช้ Smartphone เพื่อตรวจสอบระยะเวลาและวันที่คาดว่าต้นไม้ผลจะฟื้นจากช่วงเวลาจำศีลได้ ในส่วนของข่าวสำคัญอันดับที่ 2 ได้แก่ “เทคโนโลยีไถพรวนพร้อมหว่านแห้ง” ซึ่ง NARO พัฒนาขึ้นสำหรับเกษตรกรที่ปลูกข้าวและข้าวสาลีต่อเนื่องกัน โดยปกติแล้วการหว่านแห้งภายหลังเก็บเกี่ยวข้าวสาลีมักจะได้รับผลกระทบจากน้ำฝน ซึ่งการไถพรวนจะช่วยแก้ปัญหาด้านความชื้นและการระบายน้ำ

ข่าวสำคัญอันดับที่ 3 ได้แก่ “การพัฒนาพันธุ์มันเทศ Beni-hinata” ซึ่งเป็นพันธุ์ที่มีความต้านทานโรคโคนเน่า สามารถเพาะปลูกแม้ในพื้นที่ระบาดของโรคได้ สำหรับเทคโนโลยีเกี่ยวกับการพัฒนาพันธุ์พืชอื่น ได้แก่ข่าวสำคัญอันดับที่ 9 “การพัฒนาพันธุ์มันเทศ Hime-azuma” ซึ่งเป็นพันธุ์ใหม่ที่พัฒนามาจากพันธุ์ Beni-azuma และอันดับที่ 10 “การพัฒนาพันธุ์หน่อไม้ฝรั่ง Asutama-J” ซึ่งมีความต้านทานโรค

ในส่วนของเทคโนโลยีโรคและแมลงศัตรูพืช ได้แก่ ข่าวสำคัญอันดับ 4 “การใช้เลเซอร์กำจัดหนอนกระทู้ในผัก” ของมหาวิทยาลัย Osaka อันดับที่ 6 “เครื่องถ่ายภายแมลงศัตรูพืชที่ส่งภาพถ่ายอัตโนมัติภายหลังการกำจัด” และอันดับที่ 8 “การวิเคราะห์กลไกของเชื้อรา Gray mold และการพัฒนายาฆ่าแมลง RNA”

ทั้งนี้ การเลือกข่าวสำคัญด้านเทคโนโลยีการเกษตรเป็นการลงคะแนนโดยผู้สื่อข่าวด้านการเกษตรจากสำนักต่างๆ โดยจะพิจารณาเลือกข่าวด้านเทคโนโลยีการเกษตรหรือการพัฒนาพันธุ์ที่ส่งผลต่อสังคม

แหล่งที่มา: หนังสือพิมพ์ Japan Agricultural News

กระทรวงเกษตรฯ ญี่ปุ่น จัดทำแนวทางโมเดลธุรกิจการใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชญี่ปุ่นในต่างประเทศ (26 ธันวาคม 2566)

เมื่อวันที่ 25 ธันวาคมที่ผ่านมา กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (MAFF) กำหนดแนวทางส่งเสริมโมเดลธุรกิจการเก็บค่าใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชของญี่ปุ่นในต่างประเทศ โดยระบุรายละเอียดเกี่ยวกับสัญญาและคู่สัญญา เช่น การเลือกตลาดที่ไม่เป็นคู่แข่งด้านการส่งออกกับญี่ปุ่น การกำหนดค่าเสียหายกรณีพันธุ์พืชรั่วไหล ฯลฯ สำหรับค่าใช้พันธุ์พืชจะใช้เป็นเงินทุนสำหรับการพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ๆ และการเฝ้าระวังการลักลอบใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชโดยไม่ได้รับอนุญาต

ปัจจุบันญี่ปุ่นประสบปัญหาและได้รับความเสียหายจากการลักลอบนำพันธุ์พืชดีของญี่ปุ่น เช่น องุ่นพันธุ์ Shine Muscat ไปปลูกในต่างประเทศ โดยมาตรการแก้ไขปัญหา ได้แก่ การขึ้นทะเบียนพันธุ์ในต่างประเทศ แต่ในทางปฏิบัติแล้วสามารถดำเนินการได้ยาก ดังนั้น MAFF จึงได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่สามารถดำเนินการได้จริง ได้แก่ การทำสัญญาอนุญาตให้เกษตรกรหรือบริษัทเมล็ดพันธุ์พืชในต่างประเทศใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชของญี่ปุ่นได้ ซึ่งหากมีการลักลอบนำไปปลูกโดยไม่ได้รับอนุญาต เกษตรกรหรือบริษัทเมล็ดพันธุ์พืชซึ่งเป็นคู่สัญญาจะได้รับผลกระทบด้วย จึงกลายเป็นกลไกช่วยเฝ้าระวังการลักลอบได้อีกทางหนึ่ง ขณะที่ฝ่ายญี่ปุ่นจะใช้ค่าใช้พันธุ์ (ค่าลิขสิทธิ์) เป็นเงินทุนในการพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ๆ ในอนาคต

"แนวทางการอนุญาต (ลิขสิทธิ์) พันธุ์พืชในต่างประเทศ" จัดทำขึ้นสำหรับผู้พัฒนาพันธุ์พืชของญี่ปุ่น เช่น องค์การวิจัยด้านการเกษตรและอาหารแห่งประเทศญี่ปุ่น (NARO) และหน่วยงานเกษตรของจังหวัด ซึ่งจะช่วยให้การจัดทำสัญญาการใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชในต่างประเทศกระตุ้นภาคเกษตรและการส่งออกด้านการเกษตรของประเทศญี่ปุ่น

สำหรับการอนุญาตการใช้พันธุ์พืชในต่างประเทศ MAFF ได้เรียกร้องให้พิจารณาในประเด็นต่างๆ รวมถึงระยะเวลาเก็บเกี่ยวต้องไม่ตรงกับระยะเวลาที่ผลผลิตในญี่ปุ่นออกสู่ตลาด เช่น การปลูกในประเทศขั้วโลกใต้ซึ่งช่วงฤดูตรงข้ามกับญี่ปุ่น หรือการปลูกในประเทศซึ่งไม่อนุญาตให้นำเข้าผลไม้ชนิดนั้นๆ จากประเทศญี่ปุ่นทั้งในแง่ของเงื่อนไขการกักกันพืชและอุปสรรคด้านการขนส่ง อย่างไรก็ตาม ประเทศผู้ปลูก (ผู้ใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืช) จะต้องมีระบบคุ้มครองพันธุ์พืชจึงจะสามารถใช้โมเดลธุรกิจข้างต้นได้ นอกจากนี้ การระบุห่วงโซ่อุปทานซึ่งครอบคลุมเกษตรกรผู้ผลิตและผู้จำหน่ายนับเป็นสิ่งสำคัญกรณีมีความเป็นไปได้ที่ผลผลิตที่ปลูกในต่างประเทศจะกลายเป็นคู่แข่งกับผลผลิตที่ผลิตในประเทศญี่ปุ่น จะได้มีการเรียกร้องให้มีการจำกัดการส่งจำหน่ายได้

แหล่งที่มา: หนังสือพิมพ์ Japan Agricultural News

กระทรวงเกษตรฯ ญี่ปุ่น ประกาศ 25 หัวข้อที่ได้รับคัดเลือกรับเงินสนับสนุนพัฒนา SMEs ด้านการเกษตรฯ (29 ธันวาคม 2566)

เมื่อวันที่ 28 ธันวาคมที่ผ่านมา กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (MAFF) ประกาศ 25 หัวข้อด้านเกษตร ป่าไม้ ประมง และอาหาร ที่ได้รับเลือกภายใต้ "โครงการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม SMEs ของรัฐบาลญี่ปุ่น" โดยตั้งงบประมาณสนับสนุนวงเงิน 46,700 ล้านเยน เช่น หุ่นยนต์เก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร ถ่านชีวภาพประสิทธิภาพสูง ฯลฯ ระยะเวลาโครงการ 5 ปี จนถึงปีงบประมาณ 2572

งบประมาณดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งภายใต้งบประมาณปี 2565 เพิ่มเติม วงเงิน 206,000 ล้านเยน สำหรับหัวข้อด้านการเกษตร MAFF ได้จำกัดสำหรับ SMEs ที่ก่อตั้งมาแล้วไม่เกิน 15 ปี และมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มวิจัยใน 14 สาขา อาทิ การปรับปรุงพันธุ์ การลดก๊าซเรือนกระจก ฯลฯ ทั้งนี้ มีผู้สมัครเข้าร่วมรวม 111 ราย และ MAFF จะจัดตั้งเป็นกองทุนภายใต้สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีด้านเกษตร ป่าไม้ ประมง และอาหาร (JATAFF)

ตัวอย่างเช่น โครงการของบริษัท AGRIST (เมือง Shintomi จังหวัด Miyazaki) วางแผนเพิ่มผลกำไรด้านการเกษตรโดยใช้หุ่นยนต์เก็บเกี่ยวอัตโนมัติและการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิต ได้รับเงินสนับสนุนวงเงิน 1,100

ล้านเยน และโครงการของบริษัท TOWING (เมือง Nagoya จังหวัด Aichi) มีกำหนดจะทดลองใช้และพัฒนาระบบการผลิตถ่านชีวภาพประสิทธิภาพสูงที่เติมจุลินทรีย์ ได้รับเงินสนับสนุนวงเงิน 1,250 ล้านเยน

แหล่งที่มา: หนังสือพิมพ์ Japan Agricultural News

จัดทำโดย
สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ
ประจำกรุงโตเกียว